

U luci i na moru

Kap. korv. Dušan Vesić, Split

Kad sa vojničkim koferom kao golobrado momče prođe kroz kapiju kasarne ispod parole »Dobro nam došli novi mornari«, radoznao i po malo zbunjen, ili kad u školskoj klupi uči teoriju kormila, kad na brodskoj palubi sjedi za nišanskom spravom automatskog topa ili stoji na straži — on mornar — razmišlja kako će što bolje da obavi svoju dužnost. On je čvčar svoje socijalističke domovine. On se na svečan način obavezao... da će vjerno služiti svome narodu... «. Ali, naš mornar je i hrabar i odvažan... human i čestit. On je oličenje Titovog legendarnog mornara.

I obično kad se o njima piše, uzimaju se primjeri sa plovljenja, vježbi na moru... brodskih uzbuna i torpednih gadanja... Malo što se zna o njihovom životu i radu kad su u luci, pred brodom ili o njihovom slobodnom vremenu. O takvima je ovdje ispisano nekoliko redaka... Da se zna...

DA SPASE BROD

Tamna proljetna noć sa južnim vjetro. Torpedni članci lagano se ljuljuškaju u luci. No, jugo pojačava, a vez nije toliko siguran kao prije nekoliko sati. Dok su prva tri članca isplovljavala, jer je to bilo sada sigurnije, četvrti nije imao dovoljno prostora za manevr. Vjetar i valovi bacali su ga ka obali. Ne pomažu više ni čaklje ni bokobrani...

Na muci se poznaju junaci — kaže naša narodna poslovice. A takav junak u ovom trenutku bio je desetar Dojčilo Ostojić. Nije čekao nikakvu komandu. Ocijenio je tešku situaciju i bez predomišljanja skočio u uzburkano more. Nije bilo vremena za svlačenje uniforme.

Svojim tijelom, rukama i bokobranom, spriječavao je da pramčana statva udara u obalu. U tom naporu, pomagali su mu sa palube i obale drugovi Ante Kalanović i Benito Radetić. Zahvaljujući njemu u prvom redu, tom hrabrom mornaru Ostojiću, komandant je uspio da vještim manevrom spase brod.

Ipak, Radetić je povrijedio ruku, dok su ostali dobili manje ozljede. Ali, ko je mogao da misli na sve to kad je u pitanju bio — njihov brod.

POKLON DRUGOVIMA

Pripreme brodova Združenog odreda za putovanje bile su u punom jeku. Dani su se već na prste brojili, a posada sa puno elana radeći na svakodnevnim složenim zadacima, nestrpljivo je očekivala čas polaska.

A toga dana, kada su brodovi pustili svoje vezove i upravili kurs prema Sredozemlju, među posadom razarača

nije bilo četvorice drugova... Za njih je dan polaska, dan radosti svih mornara i starješina, bio tužan...

Protiv svoje volje, preporukom ljekara, morali su ostati na liječenju. No, za vrijeme krstarenja oni nisu bili zaboravljeni. Njihova imena na brodu često su spominjana, naročito po brodskim odredima kojima su pripadali. Kakvi su bili osjećaji drugarstva kad su pojedinci za njih počeli kupovati sitne poklone, nije potrebno isticati.

Međutim, ti primjeri drugarstva i pažnje bili su samo podstrek za jednu veću, kolektivnu pažnju. Na prijedlog vodnika I klase Bogdana Gardaševića, desetara Laze Jokića i Vladimira Vujanovića, te razvodnika Ante Pende i Josipa Zeca, jednoglasno je po brodskim odredima, a time i među čitavom posadom razarača prihvaćeno da se za ove mornare sakupi novac sa kojim će im se kupiti pokloni.

Rečeno — učinjeno!

Na brodu su izabrani mornari i starješine koji su se pobrinuli da se ovaj drugarski gest, vrijedan pažnje, sprovede u djelo. Dolaskom u Kazablanku čitava stvar je materijalizirana i povratkom u domovinu mornarima su uručeni pokloni njihovih drugova.

DJEVOJČINA ZAHVALNOST

Bolesniku koji je u nesvjesnom stanju ležao u bolnici, prijeko je potrebna transfuzija krvi. Na koga se osloniti, u prvom redu, ako ne na mornare čiji su ratni brodovi bili u luci. Oni su, uostalom, bili i najbliži.

— Potrebna je »0« grupa — rekoše ljekari — Samo... stvar je hitna... vrlo hitna. Ako može odmah, ili...

— Ja ću prvi — rekao je mornar Ante Milinčić.

I ja idem odmah...

— Ja, također...

Možda je prošao samo koji minut, a preko sizova brodova prelazili su mornari i starješine... Mala kolona pripadnika Armije u plavim uniformama, brzim koracima je hitala prema bolničkoj zgradi.

— Znali smo — prisjeća se vodnik Kalezić — da u bolnici leži bespomoćan čovjek kome mi možemo spasiti život. A bespomoćni su i ljekari, bez naše crvene tekućine.

Poslije kraćeg pregleda, iz vojničkih tijela je potekao dragocjeni lijek, koji je jednoj porodici vratio supruga i oca.

— Jeste li vi dali svoju krv za ovog bolesnika? — pitala je djevojka osamnaestih godina, tužnih očiju i skromna izgleda mornare na izlazu iz bolnice.

— Jesmo... I još ćemo, ako uredba...

— Spasili ste život mome ocu, drugovi... Hvala vam — odgovorila je uz jedva primjetni osmijeh, između tuge i nadanja, na napaćenom licu.

Mornari su svoju pomoć shvatili kao dužnost. Nesebično i humano.

